

Uitgave van de Stichting De Gildetrom als voortzetting van het tijdschrift „De Gildetrom”
voorheen uitgegeven door de Bond van Schuttersgilden „Het Kwartier van Oirschot.”

De voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van schuttersgilden legt een erekrans voor het monument van Mgr. Dr. P. C. de Brouwer tijdens de viering van het 40-jarig jubileum.
(foto Ran Naaijken).

VAN DE REDACTIE:

Alle copie voor het Kerstnummer dient voor 15 november bij een van de correspondenten bezorgd te zijn.

VRAGENRUBRIEK:

De redactie verklaart zich gaarne bereid eventuele vragen van de lezers over alles, wat het gildewezen betreft, te beantwoorden.

Viering van het 40-jarig bestaan van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden

De slechte weersomstandigheden hebben geen afbreuk kunnen doen aan de feestelijke herdenking van het 40-jarig bestaan van de Federatie. Alleen de geplande „koffietafel in de openlucht” op de Vrijthof moest in allerijl verplaatst worden naar de hal van „Koning Piet Abrahams.” Dank zij een uitgekiende organisatie en grote inzet van het Hilvarenbeekse Sint-Sebastiaan-gilde was alles tijdig gereed om iedereen van het nodige te voorzien.

De Harmonie „Concordia” uit Hilvarenbeek bracht tijdens de maaltijd onderhoudende muziek ten gehore. In de openlucht zou de muziek echter beter tot zijn recht zijn gekomen; in de klankvolle hal was nu praktisch elke conversatie onmogelijk.

Desalniettemin was het optreden een succes. Het optreden van de harmonie werd afgewisseld met vendelzwaaien en gildedansen door het Sint-Jorisgilde uit Oirschot.

De feestavond, welke aansluitend aan de koffietafel was georganiseerd, had een ongedwongen en prettig verloop. Sommige gildebroeders konden na bekendmaking van de uitslag van de loterij meteen hun prijs in ontvangst nemen.

Het gezelschap de „Postkwakers” uit Den Bosch onder leiding van Willy Koks zorgde voor prima dansmuziek. Vele gildebroeders lieten zien dat ze ook nog wel iets anders kunnen als alleen maar over gildezaken praten.

Gesteld kan worden dat koffietafel en feestavond aan de gestelde verwachtingen hebben voldaan.

Het hoogtepunt van de viering van het 40-jarig bestaan was in feite de plechtige Gildemis in de parochiekerk van Sint Petrus en de rede van Prof. Dr. H. F. J. M. van den Eerenbeemt. Jhr. Mr. J. J. Smits van Oyen, voorzitter van de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden, sprak een welkomstwoord tot de Brabantse Gildebroeders en begroette in het bijzonder de afgevaardigden van bevriende organisaties uit België, Duitsland, Gelderland en Limburg.

Ook begroette hij de waarnemend commissaris der Koningin Mr. G. Brokx; de burgemeester van Tilburg, Drs. H. Letschert, verder burgemeesters van diverse gemeenten en vele anderen. Aanwezig waren o.a. W. v. d. Clooster Baron Sloet tot Everlo, André Gillet uit Brussel, Dr. Th. Reintges uit Keulen, die namens de Duitse Bond woorden van vriendschap en waardering richtte tot het bestuur van de Federatie. Dat deden ook dhr. L. Jans, voorzitter van de Limburgse Federatie en Jhr. Vegelin van Claerbergen namens de Gelderse Federatie van Schuttersgilden.

Uit Rucphen was aanwezig de heer H. van Rijckevorsel, uit Den Bosch Dr. L. Pirenne, uit Vlijmen Jhr. Mr. Serraris en Mr. L. Schweitzer, uit Heeswijk-Dinther Abt M. v. d. Ven en verder dhr. Lorenz Beu uit Keulen.

Opperdeken van de Federatie Jan van de Mortel feliciteerde de Federatie op de van hem bekende geestdriftige wijze!

Jhr. Smits van Oyen bracht hulde aan de werkers van het eerste uur, zoals Dr. Pannekoek,

„DE GILDETRON,” driemaandelijks tijdschrift, uitgave van de Stichting „De Gildetrom,” in welke Stichting samenwerken de Noordbrabantse Federatie van Schuttersgilden met haar Kringen: Het Kwartier van Oirschot, Peelland, Kempenland, Maasland en Het Land van Cuijk.

Hoofdredacteur: Drs. W. H. Th. Knippenberg, Socrateslaan 115, 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 133993.

Redacteurs: voor de Noordbr. Federatie: Math. E. M. v. d. Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040-438521
voor Het Kwartier van Oirschot: J. A. Abrahams, Vrijthof 9, Hilvarenbeek, tel. 04255-2431
voor Peelland: Alph. M. G. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920-24863
voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166-1516
voor Kempenland: Ir. H. H. Voetman, Baljuwstraat 2, Geldrop, tel. 040-863725
voor Het Land van Cuijk:

Administratie: H. A. J. v. Erve, Rootven 60, Moergestel, tel. 04243 - 1306.

Betalingen: Rabobank te Moergestel, rekeningno. 13.45.08.874, t.g.v. Stichting De Gildetrom, (Girorekening van deze bank: 1071810).

Particuliere abonnementen: f 7,50 per jaar, franco huis.

Bronvermelding: Artikelen en berichten uit dit tijdschrift mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij bij het artikel of bericht uitdrukkelijk anders is aangegeven.

de eerste voorzitter van de Federatie en Jhr. Mr. René van Rijckevorsel die de 2e voorzitter was, Jan van de Mortel die later is toegetreden en veel goed werk voor de gilden heeft verricht, evenals de Federatie-Secretaris wijlen Jos Schroeders; ook memoreerde hij Kees Paaijmans, A. Vereijken en Gradje van Boekholt.

„De gilden worden door de Overheid bijzonder „gewaardeerd, zij worden meermalen opgeroepen Brabant te vertegenwoordigen zoals laatstelijk nog in 1974 toen ± 2000 gildebroeders „H.M. de Koningin een grootse hulde brachten.”

Hij herinnerde aan de reis van een 200-tal gildebroeders naar Rome in 1975.

Onder applaus van de aanwezigen stelde hij voor een telegram te zenden naar H.M. de Koningin om haar de afhankelijkheid en trouw van de Schuttersgilden te betuigen.

De voorzitter sprak de hoop uit dat door eendrachtig samenwerken van de Kringbesturen in de Federatie de broederschap tussen de gildebroeders onderling zou toenemen.

Hij wenste allen een prettige feestdag toe en verleende vervolgens het woord aan: Prof. Dr. H. F. J. M. van den Eerenbeemt. Deze sprak over: „Cultuurgoed in Brabant in perspectief van de toekomst.”

Zijn rede zal in haar geheel worden opgenomen in het door het Federatiebestuur uit te geven herdenkingsboek.

Enkele bijzonder aansprekende passages uit zijn rede volgen hier.

„Evenals in de jaren twintig en dertig wordt

H. F. J. M. van den Eerenbeemt

Brabant nu overspoeld door ontwikkelingen en verschijnselen die moeilijk stroken met de Brabantse geaardheid en het levensgevoel van de Brabander! !”

„Het valt als een sociale en geestelijke verarming te beschouwen wanneer integratie zou leiden tot vervlakking en tot het verloren gaan van het Brabants eigene.”

„De eigen inbreng van de typische geaardheid der Friezen, Zeeuwen, Brabanders en Limburgers in het grote geheel levert een pluriformiteit op, die een halt kan toeroepen aan het proces van de grauwe uniformiteit die geestdodend werkt en de stimulans tot creativiteit en eigen initiatief onderdrukt.”

„Het zijn de immateriële factoren, zoals de godsdienst maar ook de geest van eenvoud en van trouw en de drang tot hulp aan de evenmens in nood, die de cultuur vanuit het verleden in Brabant bepaald hebben.”

„De Brabantse cultuur is een christelijke cultuur.”

„De Gilden zijn in hun sociaal functioneren onder elkaar, in hun relatie tot de lokale gemeenschap en in de dienstbaarheid aan de medemens door de opbrengst van hun festijnen aan een sociaal doel te besteden, ondanks hun historische afkomst uiterst modern te noemen en bepaald geen overleefd anachronisme.”

„De zorg voor de cultuur geheel overhevelen naar de Overheid lijkt verkeerd. Wanneer een ambtenaar van een grote gemeente verklaart, dat hij wel zal uitmaken wat in cultureel opzicht goed is voor de plaatselijke bevolking, dan leidt de geldbuidel van de overheid (onze belastinggelden) via de subsidiekraan tot onduidelijke bevoogding. Een dergelijke arrogantie van de macht acht ik een zorgelijk verschijnsel. Zeker is de overheid niet dé instantie die dient te bepalen welke de geestelijke Brabantse waarden zijn. Nu leiders als Dr. P. C. de Brouwer, F. Siemer en anderen ons ontvallen zijn en Brabant duidelijk geestelijk inspirerende voortrekkers mist, dienen naar mijn mening de gilden, geworteld in ons volk, de stichting Brabants Heem en anderen zich meer op dit belangrijk terrein te laten horen.”

„Dat juist de gilden tegenwoordig in een explosie van manifestaties zich presenteren en dat de aanwas van jonge leden zo verheugend is, bewijst dat niet primair uiterlijk vertoon, maar vooral meer wezenlijke krachten aan het werk zijn die een appèl doen op essentiële elementen van de menselijke natuur, altijd op zoek naar een cultuurvorm, waarin het leven goed en echt is.”

„Verder vraag ik mij af, of naast het steunen van sociale projecten de gilden ook een nevenactiviteit zouden kunnen zien b.v. in het verzamelen van oude liedjes die vroeger in Brabant gezongen werden. Ook kan ik mij voorstellen dat de gilden in samenwerking met de stichting Brabants Heem en Brabants Landschap als inspirator optreden tot behoud van de karakteristieke kenmerken van ons landschappelijk milieu.”

„Het ga de gilden goed, dan gaat het ook met Brabant goed. De Federatie wens ik nog vele jaren van heilzame en inspirerende arbeid toe.”

Tot zover enkele citaten uit de rede van Prof. van den Eerenbeemt.

Jhr. Smits van Oyen dankte hem en een welgemeend applaus onderstreepte diens woorden. Het Hilvarenbeekse blaastrio zorgde op voortreffelijke wijze voor de muzikale omlijsting.

Tijdens de receptie in het gemeentehuis van Hilvarenbeek, die door honderden werd bezocht, bood dhr. Andriessen een zilveren schild aan, te bestemmen voor een bijzonder doel.

De plechtige Gildemis, opgedragen door de Zeereerwaarde Heren Drs. W. H. Th. Knippenberg (Hoofdredacteur van de Gildetrom) en C. Manders (Pastoor van Hilvarenbeek) verkreeg bijzonder veel luister door de medewerking van het zangkoor van de parochie „'t Heike" uit Tilburg o.l.v. de heer. Guus Knaapen en met aan het orgel de heer F. Trimbach.

Terugblikkend op het geheel moet gezegd worden, dat de activiteiten van het bestuur van de Kring Het Kwartier van Oirschot het mogelijk gemaakt hebben dat het 40-jarig bestaan van de Federatie niet onopgemerkt is voorbij gegaan. De Federatie mag dan ook zeker dankbaar gestemd zijn voor alles wat door het Kringbestuur in het belang van de feestviering is gedaan.

Hilvarenbeek was gastvrij; ook aan de Hilvarenbeekse gildebreeders hartelijk dank.

Math. van der Voort.

Uit Soestdijk ontving het bestuur van de Noordbrabantse Federatie op 30 augustus het volgend schrijven:

Soestdijk, 30 augustus 1976.

Mijne Heren,

Hare Majesteit de Koningin heeft mij gevraagd U dank te zeggen voor Uw telegram.

De Koningin heeft Uw vriendelijke woorden zeer op prijs gesteld.

Met gevoelens van de meeste hoogachting,

De Particulier Secretaresse van
Hare Majesteit de Koningin,

Jonkvr. C. E. B. Röell.

Gildeakten IX

Het ridderlijk gilde St. Sebastiaan te Eindhoven

Enige tijd geleden heeft het gilde St. Sebastiaan zijn oude archiefstukken weer teruggekregen. Dit is voor de Eindhovense gilden een zeer belangrijke aanwinst. Het is nu ook mogelijk om een vrij volledige geschiedenis te schrijven over dit gilde. Het zou daarom aan te raden zijn een bronnenpublicatie te maken. Ook buiten het eigen gilde kan men akten vinden. Vaak gaat het om akten die het gilde zelf niet kan hebben.

In deze aflevering zal ik een aantal gegevens over dit gilde aanvullen en tevens enige aanwijzingen geven over zijn oorsprong.

In Jolles lezen we over dit gilde: „Dit handbooggilde stamt dus uit de 16e eeuw of eene vroegere eeuw, en was tijdens de 80-jarige oorlog in 't ongereede geraakt." Dit blijkt juist te zijn.

Waarschijnlijk is het Sint-Sebastiaangilde een kerkelijk gilde, dat evenals vele andere schut-

tersgilden ontstaan is op een altaar. Hoe oud het Sint-Sebastiaanaltaar is, is nog niet precies uit te maken.

Het ridderlijk gilde van St. Sebastiaan heeft vóór zijn heroprichting aan het begin van de 17e eeuw twee patroonheiligen gehad.

Het gaat hier om de zeer bekende combinatie van St. Antonius en St. Sebastiaan. Ook in Woensel is in de 16e eeuw een gilde van St. Antonius en St. Sebastiaan geweest.

In een overdracht van een gelofte in 1570 werd melding gedaan van de uitgifte van deze gelofte in 1523 door het gilde van St. Antonius en St. Sebastiaan. Blijkbaar moeten we de oorsprong van het gilde dan ook zoeken vóór 1523. In 1570 was er sprake van „die guldebreeders ende provisoirs van Sinte Anthonijs ende van Sinte Sebastiaen in den Collegialenkercke Sinte Katharinen tot Eindhoven." Overigens zaten er diverse gilden in deze kerk, o.a. het Sint-Catharinagilde en op het koor de Onze Lieve Vrouwebroederschap (hierover binnenkort meer) 1).

Het „altaar van Sinte Anthonijs ende Sebastiaens" had ook een rector met name heer Mathijs Noeijen alias van Weert, die in 1551 namens het altaar een erfchijns ontving van 3 karolus gulden van Dirck Goeyarts van Stratum, die deze schuldig was aan het altaar. De chijns werd geheven uit een groesveld in de parochie Stratum 2).

Omtrent de heroprichting van het gilde is al vrij veel geschreven zodat we hier niet opnieuw op in hoeven te gaan. Over moeilijkheden bij deze heroprichting vonden we ook een stuk waarin drossaard Hovelmans protesteerde tegen het in 1605 heropgerichte gilde, aangezien dit zonder zijn toestemming was gebeurd 3).

Dat het over een rijk gilde gaat blijkt uit zijn bezittingen. In 1626 blijkt het gilde een huis, hoff en erfenisse in Eindhoven op de Bergen te bezitten, dat de dekenen Geraerd Bertharams ende Jan Jacobs hadden gekocht van Niclaes Willem Geverts 4). Op dit huis zaten echter diverse schulden. Dit is dan ook waarschijnlijk de reden waarom op 5 jan. 1629 Lenaert Moy-ses (Wichmans van Aelst) en Isaaq Aertss (Melchiors) deekens van de gulde van Sinte Sebastiaan te Eindhoven dit huis op de Berghe aan Jan Michiels verkochten. Volgens de akte lag het huis nog net binnen de „Limiten van Eindhoven." Het gilde is echter zo slim geweest om de hoff in tweeën te verdelen en slechts het huis, halve hof en erfenis te verkopen en zelf een halve hof over te houden. In 1629 werd dit tweede gedeelte de Schuttershof genoemd 5).

Naast deze akten zijn er nog enkele andere akten die over het algemeen wel bekend zijn. Een gedegen onderzoek is noodzakelijk, hoewel dit waarschijnlijk niet erg veel materiaal zal opleveren.

BRONNEN:

- 1) R 31 deel 3 fol 27 dd 20-6-1570
- 2) R 30 fol 138v dd 22-4-1551
- 3) R 60 no 672
- 4) R 40 fol 40v dd 25-3-1626
- 5) R 40 fol 172 dd 5-1-1629

Jean Coenen
vendelier Sint-Jorisgilde Zesgehuchten

Documentair Federatie-Archief te Helmond.

Er zijn weinig of beter gezegd geen reacties gekomen op het eerste artikel in de Gildetrom van juli 1976.

Toch hoop ik dat ik nog eens bericht krijg, maar bovendien kranten en programmaboekjes over Gildedagen of als er iets over uw eigen gilde in uw dagblad verschijnt.

Als u de rede van Prof. Dr. v. d. Eerenbeemt in Hilvarenbeek gehoord had, zou u meteen begrijpen het belang van de Documentatie, zowel voor uw eigen archief als voor het Federatie-archief, want niet altijd is het mij bekend of er iets gepubliceerd wordt. Gildebroeders, helpt mede om het Federatie-archief zo compleet mogelijk te maken.

- 1950 Reis door Nederland Oorlogsinvaliden
- Vendel Demonstratie Eindhoven
- 1950 St. Antonius en Maria, Linden
- 1950 Kringdag Kempenland, Reusel
- 1950 Schutterij Beek-Ubbergen, Berg en Dal
- 1950 Valkenswaard 350 jaar de Guld
- 1950 St. Salvator Mundi, Nederasselt
- 1950 Liemers Schuttersconcours
- 1950 Landjuweel Wageningen
- O.L. Vrouwegilde Renkum
- 1950 St. Willibrordus, Esch
- 1950 St. Joris en St. Sebastiaan, Middelbeers
- 1950 St. Antonius, Stiphout
- 1950 Kringdag Kempenland St. Antonius
- Mierlo-Hout
- Schutterij Wilhelmina, Azewijn
- Schuttersconcours de Eendracht, Didam
- St. Hubertus, Bavel
- St. Martinus, Gennip
- St. Sebastiaan, Hilvarenbeek
- St. Georgius, Gemert
- Landdag Dordrecht St. Catharina, Vught
- St. Sebastiaan, Oosterhout
- 1951 St. Antonius, Escharen

- St. Sebastiaan, Casterlee
- St. Antonius, Terheyden
- O.L. Vrouw, Aarle-Rixtel
- St. Sebastiaan, Moergestel
- O.L. Vrouw, Elshout
- St. Catharina, Nuenen
- St. Martinus, Horn
- Landjuweel St. Sebastiaan, Oirschot
- St. Sebastiaan, Westmalle
- 1951 Philips Koerier
- 60 jaar Philips waarbij Gilden
- Sportfeest op de Vliert met Gilden
- 1952 St. Joris en St. Catharina, Gemonde
- St. Mathias, Oploo
- St. Joris, Oostelbeers
- St. Catharina, Valkenswaard
- St. Hubertus, Liessel
- Dodenherdenking, Vught
- Landjuweel Tilburg St. Dionysius
- O.L.S. St. Sebastiaan, Heerlen
- Fietstocht Nrd. Br. Vendelgroet Vught
- St. Ambrosius, Lage Mierde
- 60 jaar VVV Vlissingen met Gilden
- Natuurtheater Oisterwijk, spel
- waarin meisje werd gedood van
- St. Sebastiaan Oisterwijk
- 1953 St. Mauritius, Goirle 2x
- St. Jan, Soerendonk
- Congres Aannemersbond Gildenkoning
- Dodenherdenking Vught
- St. Willibrordus, Vlierden
- Gildenfeest Nuland
- St. Barbara, Moergestel 25 jaar
- Kringvoorzitter Willem Luyten
- St. Willibrordus, Geysteren
- St. Sebastiaan, Haagt
- Fietstocht door Noord-Brabant
- Parochiefeesten St. Joannes Oisterwijk
- Sacramentsgilde, Hulsel
- Gildendag Waalwijk door beide Gilden
- St. Jorisgilde, Deurne.

Federatie-Nieuws

Uitslag loterij bij gelegenheid 40-jarig bestaansfeest.

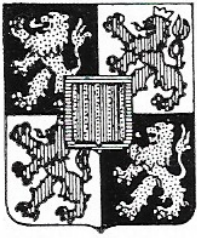
Op 28 augustus 1976 heeft de trekking van deze loterij plaats gevonden ten overstaan van candidaat-notaris Mr. L. Snieders te Hilvarenbeek.

Op de volgende loten zijn prijzen gevallen:

01793 — 02587 — 03201 — 03555 — 04419
 05097 — 05670 — 05891 — 06026 — 07670
 07839 — 08652 — 10411 — 10785 — 11372
 13282 — 13437 — 14432 — 15165 — 15297
 16109 — 16532 — 16540 — 16564 — 16663

Prijzen kunnen tot 1 november 1976 worden afgehaald bij de Rabobank, Vrijthof 1, Hilvarenbeek, tel. 04255 - 2431.

Het Europees koningsschieten vindt plaats in Nijmegen op zondag 5 juni 1977.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

KRINGONDERSCHEIDINGSTEKENS werden uitgereikt aan de navolgende verdienstelijke gildebroeders:

W. Luijten, oud-Hoofdman en C. Merckx, beiden gildebroeder van het Gilde Sint Joris te Hoogemierde.

Hoofdman van Nunen dubbel onderscheiden.

Harrie van Nunen
(Persburo van Eijndhoven, Tilburg)

Tijdens het grandioze gildefeest op 22 aug. j.l. te Oirschot, georganiseerd door de vier Oirschotse gilden Sint Sebastiaan, Sint Joris, Sint Barbara en de O.L. Vrouwe-Broederschap heeft een merkwaardige plechtigheid plaats gehad.

Tot zijn grote verrassing werd bij de opening van het gildefeest op zaterdag aan de heer Harrie van Nunen, Hoofdman van de O.L. Vrouwe-Broederschap, door Burgemeester Cappetti de eremedaille in goud, verbonden aan de Orde van Oranje Nassau, uitgereikt, zulks wegens zijn grote verdiensten voor de Oirschotse gemeenschap op velerlei wijze. De Burgemeester somde een lange lijst van bijzondere activiteiten op, welke door de heer van Nunen gedurende vele jaren in grote bescheidenheid waren ontwikkeld.

De heer van Nunen dankte zichtbaar verrast en ontroerd, waarna hij een drukke receptie kon verwerken in de grote feesttent.

Op zondag werd het gildefeest — zoals gebruikelijk — geopend met een plechtige H. Mis in de zeer grote Sint-Pieterskerk van Oirschot, tijdens welke Pastoor A. Jilesen een goed verzorgde predikatie hield met aan het slot een nog grotere verrassing voor Hoofdman van Nunen. Want hij werd op het altaar gevraagd, waar de Pastoor hem de mededeling deed dat Z.H. Paus Paulus VI hem had begiftigd met het pauselijk gouden ereteken „Pro Ecclesia et Pontifice,” dat hem werd opgespeld. Dit alles voor hetgeen Hoofdman van Nunen gedurende vele jaren als goed katholiek had gedaan voor de O.L. Vrouwe-Broederschap, de processie naar O.L. Vrouw van de H. Eik, de jeugd, de parochie en de kerk, met daarnaast voor vele bijzondere acties op het gebied van de liefdadigheid.

Vanaf deze plaats onze hartelijke gelukwensen aan Hoofdman van Nunen, daarbij de hoop uitsprekend, dat het hem gegeven moge zijn beide eretekens nog gedurende heel veel jaren te mogen dragen.

Hoe oud is het gilde Sancta Barbara te Oirschot?

Hoe oud een bepaald gilde is, is bijna nooit met zekerheid vast te stellen. Zelfs een oprichtingsakte of een „Caert” kunnen daarvoor niet altijd uitkomst geven. Een oprichting of stichtingsakte verwijst namelijk naar een bestaande toestand. Vaak is dat jaartal ook ongeveer de ouderdom, want tussen een eerste aanzet en een officiële oprichting zullen meestal niet veel jaren gelegen hebben.

In mijn eerste artikel in de Gildetrom wees ik op het feit dat het gilde Sancta Barbara al tenminste 22 jaar bestond voordat er een „Caert”

gemaakt werd.

Tot mijn grote verbazing las ik in de feestgids van het jubileumgildefeest te Oirschot op 22 augustus 1976 een artikel over de vier Oirschotse gilden van de hand van de heer van Esch, archivaris van het gilde Sint Sebastiaan te Oirschot, waarin deze de stelling poneerde dat het door mij genoemde jaartal 1469 fout is, en dat dit 1444 moet zijn. Helaas was deze stelling ongeargumenteerd en blijkt zij achteraf ook nog fout te zijn.

Indien men een fout meent te ontdekken, dan

is het altijd raadzaam om er achter te komen, waarom de persoon in kwestie die fout heeft gemaakt. Om nu te kijken wie er gelijk heeft, heb ik het protokool opnieuw bekeken en kom tot de conclusie dat het stuk uit 1469 dateert 1). De boven de akte vermelde getallen, te lezen als III XLIII, hebben niet betrekking op het jaartal.

Aangezien het protokool zeer moeilijk in elkaar zit, wil ik nu mijn argumentatie geven omtrent het jaartal 1469.

- 1) Het boek bestaat uit diverse losse protokollen die elk een aparte nummering hebben. Het laatste gedeelte bestaat uit folio 1—43 (waartoe onze akte op folio 12 behoort) en gaat geheel over het jaar 1469 dat op folio 1 wordt vermeld. De akten zijn vrijwel alle in chronologische volgorde (januari—oktober). De gildeakte is uit februari 1469.
- 2) Vrijwel alle akten (ook de gildeakte) zijn door één man geschreven.
- 3) Op folio 1 worden de schepenen over het jaar 1469 met name genoemd, te weten: Wilhelm van Catwijck, Henric die Hoppenbrouwer, Dirck Goess(en), Jan die Volf, Geerart Mathijssen, Gielis Snellart en Vranck die Haest.

Indien we de bladzijde, waarop de gilde-

akte staat vermeld, voor ons nemen, dan komen we daar de volgende schepenen tegen: Geerart Huijsken (misschien identiek aan Geerart Mathijssen) 2x, Dirc Goessen, Catwijck, Gielis Snellart (beiden in de gildeakte) en Vranck die Haest.

Dit protokool werkt erg verwarrend, vandaar dat men zeer goed op moet letten, voor men een andere datering met vette letters afdruckt in een feestgids. Helaas is deze datering elders in de feestgids opnieuw (gelukkig wel met bronvermelding) overgenomen.

Het is verleidelijk de ouderdom van een gilde verder terug te voeren, maar men moet wel kritisch zijn. In het verleden heeft men dit ook op andere manieren gedaan door gewoon te gokken of extra op te voeren. Zo zei de burgemeester van Geldrop bij het 300-jarig bestaan van het Catharinagilde aldaar in 1894: men was de tel toch kwijt, men moest het getal maar ruim genoeg nemen en er 450 van maken 2). Achteraf moeten we de gulden middenweg nemen.

BRONNEN:

- 1) Oirschot R 122 fol 12 dd 24-2-1469.
- 2) Uit het Dagboek van de Nachtwacht door Jan van de Vijver, 1942.
De Gildetrom jrg. 21 afl. 1, april 1974, blz. 7.

Jean Coenen, Zesgehuchten.

Uitslag loterij liefdadigheidsfeestje Alphen 12 sept. 1976.

Op de volgende loten is een prijs gevallen:

0094 — **0724** — 1387 — 1529 — 1657 — 1753
 1794 — 1950 — 2053 — 2770 — 3095 — 3283
 3926 — 3963 — 3991 — 4201 — 4236 — **4344**
 4345 — 4721 — 4815 — 5042 — 5535 — 5663
 5963 — 6594 — 6818 — 6852 — 7155 — 7202
 7476 — 8548 — 8691 — 9098 — 9166 — 9187
 9302 — **9525** — 9635 — 9961

Prijzen kunnen worden afgehaald tot 1 november 1976 bij A. van Tilborg, Raadhuisstraat 19 te Alphen N.Br.

Gilde Sint Sebastiaan Westelbeers

Op 18 juni 1976 werd in de Sint-Odulphuskerk te Best de „Westelbeerse-prins” Daniel gedoopt, zoon van koning J. v. d. Hak. Onze hartelijke gelukwensen!

Op de foto: koning en koningin, hoofdman W. Kolsters, keizer A. Smolders, opperdeken C. Evers en vaandrig P. v. Beers.

Overleden Gildebreeders

Gilde Sint Sebastiaan Hilvarenbeek

Op 24 juni 1976 is plotseling van ons heen gegaan de gildebroeder Adriaan Leenhouders in de leeftijd van 54 jaar. Hiermede is ons een jonge, zeer verdienstelijke en deskundige gildebroeder ontvallen.

Adriaan Leenhouders

Net twee maanden geleden, op 24 april 1976 ontving hij de Hilvarenbeekse Lenteprijs 1976. Het juryrapport zegt hierover: „Dit betreft vooral het onuitputtelijk streven naar het behoud van het erfgoed van ons dierbaar dorp.”

Op nevenstaande foto zien wij hem met trots kijken naar zijn „vondst,” een oude zilveren gilde-kroon uit 1796 die hij in België opspoorde. Voor het Kwartier van Oirschot maakte hij zich zeer verdienstelijk als lid van de Tentoonstellings- en Studiecommissie.

Ook heeft hij grote verdiensten voor de Heemkundige Kring. Wij hopen dat hij van O.L. Heer het verdiende loon heeft ontvangen.

Wij wensen zijn vrouw en kinderen veel sterkte toe om deze zware slag te boven te komen.

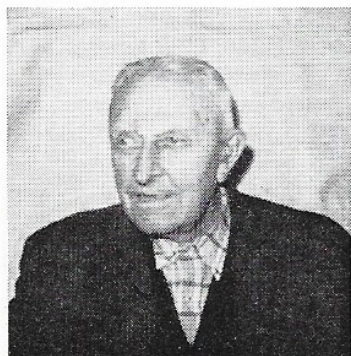
J. A. Abrahams, hoofdman.

Gilde Sint Joris Oirschot

Op 10 april 1976 overleed rustig en zacht onze trouwe gildebroeder **JAN VAN LOON**.

Hij was 39 jaar onafgebroken gildebroeder. Hij schoot tot driemaal toe koning. Totaal is hij 24 jaar onafgebroken bestuurslid geweest van Gilde Sint Joris.

Bovendien was hij 18 jaar bestuurslid (penningmeester) van onze Kring Het Kwartier van Oirschot, waarvan tevens nog 12 jaar sekretaris. Het was dan ook zeer terecht dat hem op 9 juni 1974 het Kringonderscheidingsteken werd uitgereikt ten teken van de vele verdiensten voor het Gildewezen.

Jan van Loon

Gilde Sint Joris Hoogeloon

Op 14 maart 1976 overleed de gildebroeder **Frans Lemmens** te Hoogeloon. Hij was gedurende 55 jaren lid van het Sint-Jorisgilde.

Hij was een goed gildebroeder en onderscheiden met het Kringonderscheidingsteken.

Frans Lemmens

Gilde Sint Sebastiaan Lage Mierde

Op 2 maart 1976 overleed te Tilburg de gildebroeder **Wim Paridaans** van het Sint-Sebastiaangilde te Lage Mierde op 50-jarige leeftijd.

Hij was een actief lid van dit gilde.

Wim Paridaans

Mogen zij rusten in vrede.

Nieuws uit Kempenland

Karel Vermeeren treedt af als voorzitter van de bond van schuttersgilden kring Kempenland.

Op vrijdag 19 november a.s. zal tijdens de Kringvergadering Karel Vermeeren zijn functie van voorzitter van de grootste bij de Federatie aangesloten Kring neerleggen.

Karel Vermeeren wordt op 1 februari 1977 „65 jaar.” Hij is van mening dat het verstandig is, bij die leeftijd aangekomen, het wat rustiger aan te gaan doen.

Karel Vermeeren, als opvolger van de onvergetelijke Jos Schroeders, is 8 jaar voorzitter geweest; hij is niet alleen door zijn opvallende verschijning en baard bij vele gildebroeders bekend maar meer nog door zijn publikaties in

de Gildetrom en zijn lezingen met lichtbeelden die hij voor verschillende gilden heeft gehouden. Ook het Federatiebestuur heeft hem altijd gaarne in zijn vergadering aanwezig gezien en zal hem daarin node missen.

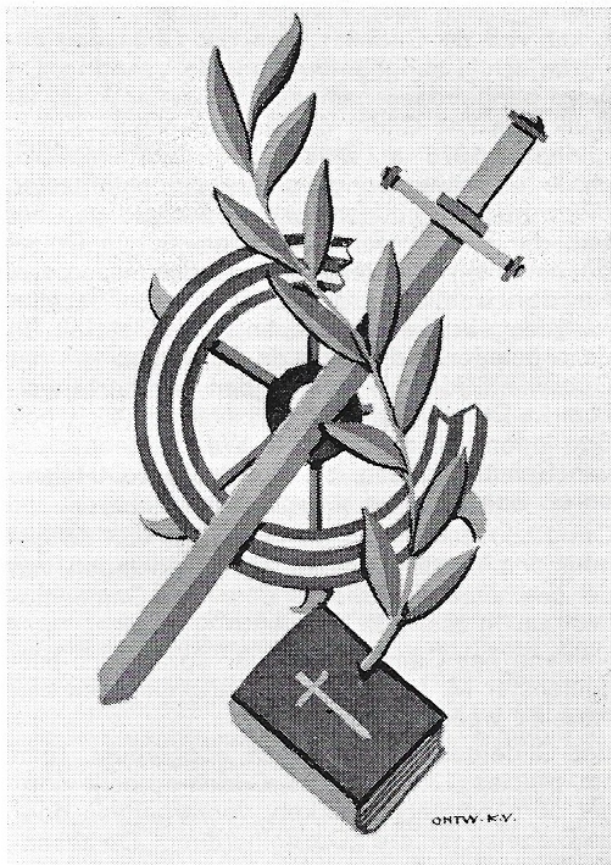
Karel Vermeeren heeft gezegd dat hij niet helemaal voor het gildewezen verloren is. Hij blijft nml. nog Kapitein van het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad en zal mede daardoor toch nog wel op een of andere wijze met het Kringbestuur van Kempenland in contact blijven.

Math. van der Voort.

Bijzondere sjerpen Sint-Catharinagilde Eindhoven

Het Sint-Catharinagilde Eindhoven-Stad heeft nieuwe sjerpen gekregen, waarin als een regelmatig terugkerend versieringsmotief een groepering van de voornaamste attributen van de patroonheilige geweven werd. De presentatie hiervan speelde een voorname rol bij het confectioneren van de sjerpen. Het weefsel kwam tot stand dank zij de persoonlijke inzet van de heer Harrie Louwers, directeur van een weverij te Veldhoven.

Op de dag van het koningschieten, 6 september 1976, werd na de H. Mis door de hulp-pastor J. Daamen het volgende gebed over de sjerpen uitgesproken: „Almachtige God en Vader, Uw zoon Jezus Christus is onder ons gekomen om ons tot mensen te vormen; mensen..... open voor elkaar, gelovige mensen ook open voor U. Zegen ons, onze families, onze vrienden en sterk ons, die willen leven onder de tekenen van Catharina: rad, zwaard en palmtak, tekenen van haar inzet tot het uiterste op basis van het Levensboek, Uw Evangelie. Dat ook wij dat Evangelie met overtuiging en inzet mogen beleven, de liefde tot U en de liefde tot onze medemens, want van deze twee hangt heel ons leven af. Dat alles vragen wij U in Jezus' Naam, Hij die leeft in alle eeuwigheid. Amen.”

Verslag van het Districts-Gildefeest in Borkel en Schaft

District ZUID van Kring Kempenland organiseerde voor de eerste keer een Districts-Gildefeest en wel op zondag 2 mei j.l. te Borkel en Schaft. Zonder twijfel was het een zéér geslaagd gildefeest.

De organiserende gilden St. Sebastiaan en St. Petrus Banden uit Borkel en Schaft waren vol lof over de uitstekende samenwerking tijdens de voorbereidingen. Dit waren ook de woorden die Raadsheer Pau van den Eijnden plaatste in zijn voorwoord van het keurig verzorgd feestboekje.

Het begon allemaal op zaterdagavond 1 mei in de grote feesttent die op de feestweide was neergezet en waarin de Borkelse Boerenkapel de gehele avond hun medewerking verleende.

Zondagmiddag 2 mei verzamelden de 12 gilden uit District Zuid zich op het marktplein en klokslag 1 uur trokken zij bazuinend en trommend

de Sint-Servatiuskerk binnen. De kerk was geheel gevuld met gildebroeders, gildezusters en genodigden.

Pastoor Slenders verzorgde op waardige en indrukwekkende wijze de Eucharistie, bijgestaan door de zingende gildebroeders van het Sint-Martinusgilde uit Dommelen.

Na de H. Mis werd op het marktplein de eed van trouw afgelegd aan het Kerkelijk Gezag door de beide Borkelse Gilden.

Meteen hierna werd opgesteld voor de optocht. Begeleid door de plaatselijke Fanfare Emos, trokken de 12 gilden door de straten van Borkel naar de feestweide waar ook de massale opmars grote bewondering afdwong.

De onderlinge wedstrijden waren allen van zeer sportieve aard en het keurig verzorgd tentoonstellingslokaal trok ook zéér veel belangstelling.

Al met al moet worden geconstateerd, dat een Districtsgildefeest in District Zuid voor herhaling vabaar is.

Het was er zéér leuk.

Kempische Kringgildedag 1976 te Duizel.

Onder een stralende zomerzon begon te Duizel, op 2e Pinksterdag om 9.00 uur de Gildedag Kring Kempenland 1976.

Op dit tijdstip begonnen de Overheden van de deelnemende Gilden en de genodigden zich te verzamelen in het Gildelokaal om deel te nemen aan de plechtige Gildemis in de parochiekerk van St. Jan Geboorte.

Om 10.00 uur trok de stoet van Gilde-overheden tesamen met de genodigden en de leden van het Gilde van St. Jan Baptist uit Duizel naar de kerk en marcheerden, volgens traditie, „met slaande trom” het kerkgebouw binnen. De Gildemis werd vokaal opgeluisterd door het koor van Gilde St. Martinus uit Dommelen.

Na de H. Mis werd op het kerkplein door de

Vaandrig van het Duizelse Gilde de eed van trouw afgelegd aan het kerkelijk gezag.

Hierna werd door Pastoor Strijbos, de celebrant van de Gildemis, aan het Gilde een zilveren schild aangeboden voor de Vaandrig. Dit werd aangeboden namens het Kerkbestuur, uit dank aan het Gilde, dat de Kempische Kringgildedag 1976 in Duizel had georganiseerd, mede ter opluistering van de parochiefeesten die worden gehouden ter gelegenheid van het feit, dat het 50 jaar is geleden, dat in Duizel de nieuwe parochiekerk werd geconsacreerd. Na de H. Mis werd gezamenlijk aangezeten aan de gebruikelijke Brabantse Koffietafel. Bij deze gelegenheid heette de Hoofdman van het Duizelse Gilde alle genodigden van harte welkom in Duizel. Onder hen bevonden zich ook drie leden van de Europese Werkgemeenschap van Schuttersgilden, die speciaal uit Duitsland en uit België waren overgekomen.

Om 12.00 uur begon de ontvangst van de genodigden en de Hoofdlieden en Koningen van de deelnemende Gilden, door het Gemeentebestuur, in zaal „de Tramhalte” te Duizel.

Namens het Gemeentebestuur sprak locoburgemeester M. J. van Maasakkers, die allen een hartelijk welkom toeriep.

Het Gildefeest bereikte een hoogtepunt, toen om precies 13.00 uur de Gilden-optocht door het dorp begon te trekken, voorafgegaan door de Duizelse fanfare „De Volharding.” De zesendertig deelnemende gilden vormden een kleurige stoet van een lengte van 2 kilometer, vol wapperende vendels, blinkend koningszilver en prachtige gildekostuums. Een tiental van de gilden voorafgegaan door een prachtig uitgedoste standaardruiter te paard, de weg vrijmakend voor het naderende gilde.

Na de optocht volgde, volgens traditie, de hernieuwing van de eed van trouw door de Vaandrig van het Duizelse Gilde aan het wereldlijk gezag, waarna door alle aanwezige vendeliers een vendelhulde werd gebracht. Dit leverde een werkelijk groots schouwspel op van vele wapperende vendels, verspreid over een groot veld.

Na de vendelhulde werd een welkomstwoord gesproken door de hoofdman en door de locoburgemeester, de heren L. J. Stravens en M. J. van Maasakkers.

Hierna was het woord aan de heer Karel Vermeeren, voorzitter van de Bond van Schuttersgilden Kring Kempenland. Hij zei blij te zijn, dat het Kringbestuur had kunnen konstateren, dat de Kempische Kringgildedag 1976 door het Duizelse Gilde goed was georganiseerd en geregeld.

Nadat hij de Kringdag voor geopend had verklaard, begon de gezamenlijke afmars van het terrein, om dit vrij te maken voor de gildewedstrijden.

De prachtige bontgekleurde stoet bewoog zich enige malen slingerend over het tournooiveld onder het donderende geweld van de gildetrommen en de schallende bazuinen.

Hierna werd door de dansgroep van het Sint-Nicolaasgilde uit Valkenswaard een oude volksdans opgevoerd.

Daarna werd begonnen met de gildewedstrijden.

Aan belangstelling ontbrak het niet.

Ook de tentoonstelling van oude gildeattributen, ingericht in de lokalen van de basisschool, trok veel belangstellenden.

De gildedag mag zeer geslaagd genoemd worden.

Koningschieten Kermis 1976 in Geldrop.

Zaterdag 31 juli werd de kermis door de jeugdleden van het Sint-Catharina- en Barbaragilde ingeluid. Al trommend gingen ze bij alle gildebroeders de kermis aanzeggen.

Om 19.00 uur waren alle gildebroeders in het gildehuis (M. v. Leeuwen) aanwezig om gezamenlijk af te marcheren naar de schutsboom in de Slachthuisstraat om de vlag te hijsen.

De voorzitter wenste, na het hijsen van de vlag, allen een gezellige kermis en een eerlijke strijd dinsdag bij het Koningschieten.

Om 8 uur gingen allen naar manege Meulendijks om aldaar de vlag op de schutsboom te zetten.

Na deze ceremonie werd Peter v. d. Ven, een jeugdlid dat 18 jaar geworden was, gedoopt als volwaardig lid van het gilde. Als contributie bood Peter de penningmeester 7 stuivers aan en trakteerde ieder op een pilsje.

Maandag werd dor pastoor Vrins een H. Mis opgedragen voor de levende en overleden leden.

Na deze H. Mis werd er bij de pastorie en het gemeentehuis een vendelhulde gebracht.

De harmonie, in speciale bezetting, was zoals ieder jaar weer aanwezig om ons te begeleiden bij de rondgang door Geldrop.

Na de vendelhulde op het gemeentehuis begonnen we bij het oud gildehuis, café van Gerwen in de Sluisstraat, na daar enkele glaasjes genuttigd te hebben gingen we weer naar Geldrop-centrum waar weer enige café's bezocht werden. Om ca. half een waren we weer bij van Leeuwen alwaar de dames al zaten te wachten om samen nog de dag gezellig door te brengen. Dinsdag 3 augustus was de grote dag van het driejaarlijks koningschieten.

Om 10 uur was iedereen in het Gildehuis om vandaar te vertrekken naar manege Meulendijks om aan de schietwedstrijd te beginnen.

Pastoor Vrins en Burgemeester van Erp losten het eerste schot om de boom te vrijen.

Hierna schoot B. v. Göppel om zijn koningstitel te verdedigen.

Alle gildebroeders probeerden hem de titel te ontfutselen.

Met het 53ste schot lukte dit zijn zoon G. v. Göppel, zodat het koningschap van vader op zoon overging.

Na het ceremonieel en de eed van trouw werd er door de nieuwe koning een vat bier aangeboden. Iedereen die op het terrein aanwezig was liet zich dit gerstenat goed smaken.

Enkele dames van het gilde hadden voor heerlijke sandwiches gezorgd.

Op die dag werden er nog enkele leuke prijzen verschoten alsmede de titel voor het reservekoningschap. De heer P. Verhoeven wist hierop beslag te leggen.

Woensdag was iedereen weer bij elkaar onder de schutsboom om te schieten voor wat mooie

prijzen en gezamenlijk nog een glaasje of wat te drinken.

Om 19.00 uur was het uit met de pret en werd de vlag weer gestreken.

De kermis was gezellig en fijn verlopen.

Zeer geslaagde gildenverbroedering in Hapert.

Zondag 15 augustus organiseerde het Sint-Jorisgilde te Hapert een gildenverbroederingsfeest, waaraan door vijf bevriende gilden van het Kwartier van Oirschot en zes gilden van het District West van Kring Kempenland werd deelgenomen.

Dit gildegerebeuren had tot doel, het gildewezen en speciaal het Sint-Jorisgilde te Hapert meer bekendheid te geven aan de plaatselijke bevolking.

Al reeds geruime tijd stond het gildeleven in Hapert op een laag pitje. De vergrijzing van de gildebreeders nam toe, zelfs zo sterk, dat het inslapen van het gilde niet kon uitblijven, wanneer er niet snel zou worden ingegrepen.

Op advies van wijlen Raadsheer H. van Hoppe, nam de Hoofdman het besluit een Gildenverbroedering te organiseren, om zo de Hapertse gemeenschap wakker te schudden en ze te overtuigen van de oprechtheid van een gilde in deze tijd.

Het laatste gildegerebeuren in Hapert vond plaats in 1949.

Van allerlei zijden, zowel van de gemeente als van kerkelijke zijde, en van enige plaatselijke verenigingen werd volledige medewerking toegezegd en ook daadwerkelijk verleend.

De heuglijke dag werd ingezet met een Gilde-mis in de parochiekerk.

Om één uur trok een kleurrijke gilstoet door het dorp, welke eindigde op het terrein voor het Gemeentehuis.

Na een woord van welkom door de Hoofdman, sprak Burgemeester Wouters zijn bewondering uit voor de mensen, die het gildewezen in stand trachten te houden en juichte het streven voor de wederopbouw van het Sint-Jorisgilde toe.

Districts-Raadsheer W. van Hooff opende hierna de Gildenverbroedering.

Na het hernieuwen van de eed van trouw aan het wereldlijk en kerkelijk gezag werd overgegaan tot het koningschieten.

Het koningskruis hiervoor was beschikbaar gesteld door het Gemeentebestuur van de Gemeente Hoogeloon c.a.

Door de deelnemende gilden werd voor een groot aantal belangstellenden, geheel belangeloos, opgetreden met demonstraties op het gebied van vendelen, standaardrijden, tamboeren en bazuinblazen.

Het gilde Sint Joris te Hapert kan terugzien op een zeer geslaagde dag en spreekt de hoop uit, dat het weldra zal kunnen uitgroeien tot de glorievolle dagen van weleer.

Eveneens betuigt het gilde nogmaals zijn dankbaarheid aan de gilden voor de wijze waarop deze hun medewerking verleenden aan het welslagen van deze dag.

Toespraak van burgemeester Wouters.

Sint-Martinusgilde Tongelre

Laat nu het beetje regen, dat wij in het begin van de droge en hete zomer hebben gekregen, juist op zondag 20 juni vallen, de dag waarop het Sint-Martinusgilde ging koningschieten. De plechtige Hoogmis met medewerking van een groot zangkoor en een harmonie moest in de Sint-Martinuskerk worden opgedragen in plaats van op het grote schietterrein van het gilde. Na de indrukwekkende kerkdienst werd gegaan naar het gildelokaal op het schietterrein om te genieten van een goed verzorgde koffietafel. 's-Middags, onder een constante regen, vond het eigenlijke koningschieten plaats met alle bijbehorende tradities en ceremoniën. Koning werd W. van Rooij, een harde werker voor het gilde, waarmee het gilde weer een goede koning heeft gekregen.

W. van Rooij

Ter aanvulling mag hier vermeld worden, dat onder de enthousiaste gildebroeders, die schoten om de titel, ook meeschoot Toon van Kemenade. Ondanks zijn zwakke gezondheid heeft hij medegekampt. Enkele weken later op 2 augustus is hij gestorven en op 6 augustus met gilde-eer begraven.

F. Roijers.

Koninklijke onderscheiding voor ere-deken van Sint-Martinusgilde Luyksgestel.

Gildebroeder Jean Baptist Kuijpers werd op 15 april 1976 80 jaar. Op zich al een reden voor familie en vrienden om feest te vieren. Maar er was meer!

Jean Kuijpers is al meer dan 30 jaar gildebroe-

der. In 1952 schoot hij zich Koning van het gilde; als zodanig en als Staande-Deken (Koningsdeken) en Gaande-Deken heeft hij het gilde in de overheid uitstekend gediend. Van 1958 was hij secretaris; deze functie werd in 1964 gecombineerd met die van Eerste-Deken, waartoe hij toen gekozen werd. Toen hij in 1971 75 jaar werd, legde hij zijn functies neer, maar bleef als Ouderman de Overheid met raad en daad ter zijde staan. Vandaar dat de algemene vergadering van het gilde hem op 8 april met algemene stemmen uitriep tot Eredeken.

In een korte plechtigheid hing de Hopman hem op 15 april de Luiks-rose sjerp met gouden versierselen om en nam hij hem als Eredeken opnieuw de eed van trouw af. Mevrouw Kuijpers bood hij als dank een boeket bloemen aan.

Tot grote verrassing van de jubilaris en alle aanwezige kinderen en kleinkinderen reikte vervolgens Burgemeester Houben hem de zilveren eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau uit, niet alleen voor zijn verdiensten in het gilde, maar ook voor het vele, dat hij op ander terrein voor dorp en parochie heeft gedaan.

Tot slot bracht het gilde hem een vendelgroet (waaraan een kleinzoon medewerkte) en bracht de Harmonie Theodatus hem een serenade.

Sint-Jorisgilde van Reusel ter opluistering van Pausmis in Den Haag.

Op zondag 11 juli is in de Sint-Jacobuskerk in Den Haag de dertiende verjaardag gevierd van de pauskroning van Paus Paulus VI.

's-Morgens arriveerde het Sint-Jorisgilde in de met zon overgoten stad Den Haag en werd door de pastoor van de Sint-Jacobusparochie verwelkomd en in het patronaat aan de Willemstraat ontvangen waar verfrissingen werden aangeboden.

Vervolgens trok het gilde naar Plein 1813 van waar werd afgemarcheerd door de Parkstraat naar de Sint-Jacobuskerk.

Met vliegende vaandels en slaande trommen trok het gilde de monumentale kerk binnen welke tot in alle hoeken met belangstellenden was gevuld.

De pontificale hoogmis werd opgedragen door Kardinaal Willebrands, daarbij geassisteerd door de bisschoppen Simonis en Bluijssen.

Ook de andere leden van het bisschoppen-college, mgr. Möller, Gijsen en Zwartkruis waren aanwezig.

Verder werd deze plechtigheid bijgewoond door de pauselijke zaakgelastigde mgr. G. Berloco, de ambassadeurs van Argentinië, België, Duitsland, Ierland, Oostenrijk en Spanje.

De Nederlandse regering werd vertegenwoordigd door minister van der Stee en staatssecretaris Mertens.

Toen na afloop van de indrukwekkende plechtigheid het Sint-Jorisgilde wederom met vliegende vaandels en slaande trom de kerk verliet mocht het gilde van de duizenden aanwezigen een staande ovatie in ontvangst nemen.

Nadat de gildebroeders en zusters wederom in het nabij gelegen patronaat van het nodige waren voorzien trok het gilde, onder grote belangstelling van het Haagse publiek, via Plein 1813 naar de nuntiatuur waar het vendelgebied werd uitgevoerd voor de kerkelijke hoogwaardigheden.

Kardinaal Willebrands sprak zijn bewondering uit voor de Brabantse gilden, dankte de venders en vervolgens de gildebroeders en zusters van het St. Jorisgilde voor de luister die het heeft bijgezet aan de Pausmis, en sprak de hoop uit dat de medewerking van de Brabantse gilden aan dit jaarlijkse gebeuren zal uitgroeien tot een vaste traditie.

Kardinaal Willebrands, Mgr. Berloco en Mgr. Bluijssen onderhielden zich nog geruimte tijd met de gildebroeders tot dat het sein van vertrek moest worden gegeven.

De leden van het Sint-Jorisgilde uit Reusel zullen nog lange tijd voldaan en met genoeg aan deze Haagse reis terugdenken.

Jac van Gompel

Uit Den Haag ontving het gilde het volgend bericht:

Geachte Hoofdman,

Het schitterend optreden van uw Gilde bij het Pausfeest stond dezer dagen zelfs vermeld in de Osservatore Romano, van 26—27 juli 1976. Na het vermelden van de aanwezige Bisschoppen, Provinciale Oversten, Priesters, politieke personaliteiten, Ambassadeurs, en een zeer talrijke massa gelovigen, vervolgt de krant van het Vaticaan: „Een vertoning van nationale folklore werd hierbij geleverd door een zeer talrijke groep, behorend tot het „Sint Joris Gilde,” een van deze aloude verenigingen van religieuze oorsprong, die een grote activiteit ontplooiën, vooral in Brabant. Gekleed in hun typische klederdrachten, zijn zij gekomen uit het verre Reusel („Città di Reusel!”) (diocees Den Bosch) om hier te getuigen van hun toewijding en gehechtheid aan de Plaatsbekleder van Christus. Graag zend ik U hiervan een fotocopie. Ik krijg nog steeds zéér waarderende reacties over uw optreden. Ook op de Kardinaal en de Bisschoppen hebt U grote indruk gemaakt.

Met hartelijke groet,
A. van Ceulebroeck
C.S.S.R.

Sint-Martinusgilde Waalre

Voor het Waalrese Sint-Martinusgilde is het eerste halfjaar van 1976 wel zeer opmerkelijk geweest. Daags voor Koninginnedag moest de secretaris, Adr. Karsmakers met enige kunstgrepen bewogen worden zich te vertonen op een gilde-bijeenkomst die nu eens niet door hem was uitgeschreven. Daar kwam hij die middag tot de verrassende ontdekking dat hij het was wie dit eerbetoon gold. Burgemeester Osse spelde hem n.l. na een waarderende toespraak de zilveren eremedaille verbonden aan de Oranje-Nassau Orde op nu deze ziel-van-het-gilde veertig jaren gildebroeder en bijna

een kwart eeuw zorgvuldig formulerende schrijver en steeds enthousiasmerende woordvoerder was. Huldwoorden, bloemen en een vendel hulde op de Markt konden daarna evenmin uitblijven als een hartelijk dankspeechje van de gedecoreerde.

Met Pinksteren ging het gilde in Fontenay-Trésigny, enkele tientallen km. beoosten Parijs bij een oud-dorpsgenoot en broer van de gildeschrijver, curé Karsmakers, de eerste- en de plechtige H. Communie in processie opluisteren. De Gildemis werd opgedragen met assistentie in de grote tuin achter de pastorie waar de zeer vele Franse, Italiaanse en Portugese familieleden van de communicanten met de overige in drommen opgekomen parochianen tevens genoten van het Waalrese zangkoor De Nachtegaal o.l.v. een andere broer, Lucas, van pastoor Karsmakers. In deze parochie van Saint Martin voerde dit koor natuurlijk de Sankt-Martinusmesse van Kirchner uit. — Daarna werd een vendelgroot gebracht aan de burgemeester. Die had zich niet door de wethouders laten vergezellen maar door de schoonheidskoningin van de streek (uit dit stadje afkomstig) met hoogstderzelver niet minder charmante stietedames. De tamboers zijn er niet door van slag geraakt. In de namiddag bood hij de erewijn aan onder het lommer van een kasteelpark dat een bejaardencentrum omgeeft. De bewoners genoten van de hun onbekende manifestaties evenals later op den dag de bevolking van enkele naburige dorpen die het gilde passeren moest alvorens zich aan een luisterrijke gildemaaltijd maar dan uit de haute cuisine te zetten. Via een bezoek aan enkele bezienswaardigheden van Parijs kwamen de gildebroeders Pinkstermaandagavond weer thuis.

Twee weken later gingen de Vrienden van het Sint-Martinusgilde, voorafgegaan door het gilde, schieten om het nieuw ingestelde wisselschild, waarbij de koning van deze club, drs. K. Musch, het koningsschild, ten vorige jare door hem behaald, aan de zilverschat op de bandelier kon toevoegen. De secretaris-penningmeester van de Vrienden veroverde het wisselschild.

S.Z.

Sint-Martinusgilde Tongelre

† In Memoriam René Smeets.

Wij geven U kennis van het overlijden van de heer **René Smeets**.

Het deed ons pijn om op 11 juli 1976 afscheid te moeten nemen van zo'n groot gildenvriend. Niet alleen het Sint-Martinusgilde van het Heilig Sacrament Dommelen, maar ook vele andere gilden heeft de heer Smeets met raad en daad bijgestaan, en nooit tevergeefs.

De vele gildecostuums, gildevaandels, vendels etc. die René heeft ontworpen zullen een levende herinnering blijven aan deze eenvoudige, godsdienstige kunstenaar.

De Sint-Martinuskerk in Dommelen was te klein om alle aanwezigen, onder wie velen van het gildewezen, een plaats te bieden.

Het voltallige Sint-Martinusgilde uit Dommelen begeleidde de heer René Smeets naar zijn laatste rustplaats.

De laatste groet met de gildetrom, de bazuin en het door de heer Smeets ontworpen gildevaandel was een zéér ontroerend moment. Wij wensen Mevrouw en kinderen Smeets veel sterkte toe en René Smeets, dat hij ruste in vrede.

P. M. v. d. Eijnden, Hopman.

Sint-Catharinagilde Tongelre.

Op 17 juni 1976 overleed onze gildebroeder en oud-tamboer **Adrianus Bakermans**.

Hij was een geweldige gildebroeder en heeft meer dan 50 jaar de trom geroerd, en vooral ouderen zullen hem kennen zittend op de trom en als het even kon stak hij dan zijn pijpje op. Hierdoor was Janus een gewillig object voor veel fotografen.

Janus was altijd aanwezig en niets was hem teveel.

Hij was ook een van de uitverkorenen die in 1959 voor het gilde de trom roerde in Zweden.

De laatste jaren kon hij de trom niet meer roeren, vanwege zijn gezondheid, maar de belangstelling is tot het laatst gebleven en hij stond erop dat hij door zijn leerlingen zoals hij dat zei „eronder getromd werd.”

Het Sint-Catharinagilde Tongelre en vele andere gildebroeders hebben Janus op waardige wijze naar zijn laatste rustplaats begeleid.

Adrianus Bakermans

Nieuws uit Maasland

BERKEL. Het **Sint-Hubertusgilde** bestaat 120 jaar. Een heel weekend was er feest en op 15 augustus kwamen 28 gilden van Maasland het 4de gildefeest van St. Hubertus meevieren. 's-Zaterdags had een kruisboogschietwedstrijd plaats voor alle inwoners van Berkel-Enschot. Burgemeester Meijs loste de eerste drie pijlen op de wip. Winnaar werd dhr. Van Mensvoort. „Prins Hendrik” uit Amersfoort verzorgde een luchtbukswedstrijd, waarna ook een wedstrijd voor de inwoners van Berkel werd gehouden. Op de avond was er een verbroederingsfeest. 's-Zondags was de parochiekerk van Berkel totaal bezet met gildebroeders uit Maasland. De pastoor sprak over de viering van de „Hoge Lieve Vrouw” (15 aug.) van voorheen en betrok daarbij ook de gilden.

Op boerderij Denissen werden de Koningen en Hoofdlieden door het gemeentebestuur ontvangen. Daar sprak burgemeester Meijs, Dr. Luijkx, voorzitter van Maasland, Jan van de Mortel en Hoofdman Wim Adams.

De optocht had veel bekijks en het plein van de opmars bleek te klein voor zoveel deelnemers en zoveel publiek. Het feest van St. Hubertus,

in alle eenvoud opgezet, is dank zij de medewerking van het gemeentebestuur een geslaagd gildefeest geweest.

's-**HERTOGENBOSCH.** Op zondag 20 juni heeft het gilde **St. Martinus van het H. Sacrament uit Dommelen** de H. Mis in de St. Jan een bijzonder cachet gegeven. Met vliegend vendel en slaande trom trok het om 10.15 uur de kathedraal binnen. Het was die dag Sacramentsdag; vandaar de uitnodiging aan dit gilde.

KAATSHEUVEL. Op 20 juni was het koningschieten bij **St. Jan**. De gildeleden verzamelden zich in „De Steenbakker” om burgemeester Fiévez te verwelkomen. Hij sprak de leden hartelijk toe en daarna gaf dhr. Jan Toorians uit Loon op Zand een kort historisch overzicht over het Sint-Jansgilde en de verhouding der drie andere gemeentelijke gilden in Loon op Zand. Ondanks de regen werd toch buiten een vendelgroet gebracht door St. Ambrosius uit Loon op Zand, met drie jonge vendeliertjes erbij. Op het schietterrein opende de burge-

meester de boom. Na 190 schoten onder een plensende regen staaften de schutters de strijd. Op zondag 27 juni werd de strijd beslecht met slechts 20 schoten. Nieuwe koning werd Jan Verschuren, 20 jaar, op een prachtige zonnige dag.

De heer en mevrouw Bertus van Balkom-Wijgerde vierden in juni hun 25-jarig huwelijksfeest. Dhr. van Balkom is bestuurslid van Kring Maasland. Er was veel belangstelling van gilden en schutterijen. Ook het Bestuur van Maasland was op het feest aanwezig.

BESOYEN. St. Crispijn en Crispinianus is een zwarte steek, met witte veertjes afgezet en een pluim er boven op, kwijt. Wil de vinder die terugbezorgen op Van Brederodelaan 106.

Dhr. R. de Gouw wist op 2de Pinksterdag de wisselbeker „Lou de Leeuw” in de wacht te slepen; hij versloeg S. van Dongen. Er waren 17 schutters, die deelnamen.

HAARSTEEG. Op 25 juli is bij **St. Ambrosius** gildebroeder Gerard van Bijnen weer koning geworden. De eerste keer was dat in 1972, maar in 1974 moest hij zijn titel afstaan aan J. Beekmans. Met 201 schoten wist hij nu weer zijn koningstitel terug te winnen. Burgemeester L. Schweitzer en gildeheer pastoor Geurts waren daarbij aanwezig.

Bij de jeugdleden werd Jan Beekmans de eerste en mocht zich „jeugdprins” noemen. Een vat koningsbier werd in het gildehuis soldaat gemaakt.

HERPT. Bij **St. Catharina** werd na 210 schoten dhr. Aug. de Kort de kermiskoning. Na de H. Mis trok men naar het schietterrein, waar ook pastoor de Groot aanwezig was. Aug. de Kok werd op 18 juli ook winnaar van het concours te Berkel; L. Kouwenberg werd tweede.

Bij het **Sint-Catharinagilde** werd op 5 juni het 250-jarig bestaan feestelijk gevierd met een optocht en een vendelgroet door bevriende gilden uit de naaste omgeving. Na de H. Mis, waarin pastoor De Groot een mooie toespraak hield over het gildewezen, trok men onder een brandende zon door Herpt. Op het feestterrein sprak burgemeester G. Scholten over het gilde van Herpt en St. Joris van Heusden. Hij zei o.a.: „Het is zinvol om in deze tijd de gilden in stand te houden!” Bij de vendelgroet sprak Jan Toorians over het vendelen en gaf ook een korte beschrijving van de deelnemende gilden uit de buurt, die spontaan aan dit klein gildefeest meededen. Op zondag had een groot schietfeest plaats.

OISTERWIJK. Het **Sint-Sebastiaangilde** kreeg op kermismaandag een nieuwe koning, Jo Scholtze. Binnen twee uren was de strijd beslist. Voordat Scholtze de vogel liet vallen, had P. Albrechts Jr. hem geheel losgeschoten en de helft kwam daarbij al naar beneden. Mevrouw Scholtze-de Bakker werd tot koningin

gekozen en beiden werden aan pastoor en burgemeester voorgesteld.

De dag begon met een reveille van tamboers en vendeliers om 5 uur, om de leden te wekken.

VUGHT. Bij het **Sint-Catharinagilde** werd op 31 juli Jos van Rooy de nieuwe koning. Het zal menige oude gildebroeder goed doen dit te mogen horen; hij onttroonde hierdoor Jan van de Mortel. Wie kent hem niet, de oude en sterke vendelzwaaijer in A- en vaandelklasse? J. v. Rooy is jurylid vendelen. Ruim 40 jaar is hij een waarachtig gildebroeder en in 1974 koninklijk onderscheiden met het zilver in de Orde van Oranje Nassau. Jos is trots koning te mogen zijn, maar het gilde is ook trots op zo'n koning!

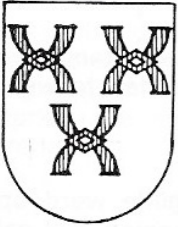
LOON OP ZAND. Bij het **Sint-Ambrosiusgilde** heeft men, nu het schietterrein geheel klaar is, zich in nieuwe sjerpen gestoken; deze zijn van een sterke parse stof, waarop het embleem van de patroonheilige in goud-gele kleur is aangebracht. De franjes zijn wit/blauw, de kleuren van het dekschild van de familie Verheijen van het kasteel te Loon op Zand. De eerste keer, dat de sjerpen werden gebruikt, op de Kringdag Maasland te Berkel op 15 augustus, leverden zij een eerste prijs op voor „ongecostumeerd geheel.” De maakster heeft er grote eer mee ingelegd.

Bij **St. Hubertus** bestaat de schutterij op 11 sept. 25 jaar. Er zijn dan vier jubilarissen, E. V. Noye (voorzitter), J. Aarts, J. W. Aarts en J. Snoeren. Dit gilde, in 1842 opgericht, heeft nu 86 leden. De schutterij is echter voorzien van een eigen bestuur en werkt naast het gilde haar schietprogramma af gedurende het gehele jaar; onder de echte schutters staat deze schutterij bekend als „De Loonse beulen”; zij is gevestigd in de Financiën te Loon op Zand en haar prijzenkast getuigt van groot vakmanschap in het schieten.

UDENHOUT. Op zaterdag 3 juli, de warmste dag van deze zomer, is de secretaris-penningmeester van **St. Antonius en St. Sebastiaan** met zijn echtgenote in de bloemetjes gezet. De heer en mevrouw Hoogedoorn-Verhallen waren 25 jaar getrouwd. Het zilveren paar werd door het gilde naar de kerk geleid en na de H. Mis werd de vendelgroet gebracht; daarna werd het paar weer door het bijna volledige gilde naar huis gebracht. Op het familiefeest was ook de gilde-overheid uitgenodigd. Chris Hoogedoorn is secretaris van de schietcommissie van Kring Maasland.

GEMONDE. De Kringdag Maasland zal op 12 juni 1977 gehouden worden bij het **Sint-Joris- en Catharinagilde** in Gemonde.

J. Toorians, Deken-Schrijver
Kring Maasland.

Nieuws uit Peelland

Deurne: 16 mei Vrij Gildefeest van het Sint-Jorisgilde.

Dit gildefeest werd georganiseerd ter gelegenheid van het feit dat Sint Joris weer 50 jaar actief was.

Het was in het voorjaar van 1926 dat dokter Hendrik Wiegiersma het slapende gilde weer actief maakte door geldelijke en morele steun. Er waren nog wel bezittingen en er was ook nog wat kasgeld, dat de schutsakker elk jaar had opgebracht, maar er was niet voldoende animo om nog naar buiten op te treden.

Na de injectie van dokter Wiegiersma ging het weer beter. In 1926 trok men weer met 21 leden door de straten van Deurne.

Door het huidige bestuur met medewerking van een plaatselijk comité en de voorzitter en secretaris van de kring werd een werkcomité gevormd om dit feit feestelijk te herdenken.

Het comité heeft zijn werk beloofd gezien met een prachtig georganiseerd gildefeest.

Op de vooravond van de eigenlijke gildedag trokken de 4 Deurnese gilden door de straten van Deurne naar het feestterrein, de prachtige Kasteeltuin. In de feesttent werd een kleine receptie gehouden t.g.v. het gouden feest. Tijdens deze huldiging sprak de voorzitter van het werkcomité Fr. Marsé lovende woorden over het gilde. Hij vond het alleen jammer dat het gilde voor een plaats als Deurne zo klein was. Hij wilde met medewerking van enkele personen proberen het gilde op een hoger ledental te brengen.

Hoofdman Engelen antwoordde hierop dat hij over twee jaar met zijn 50-jarig lidmaatschap niets liever zou zien als dat het gilde minstens 20 man sterker was dan nu.

Het woord werd verder nog gevoerd door de kringvoorzitter A. Niessen en burgemeester Fr. Hoebens, die tevens Ere-Koning is van het gilde.

Na deze toespraken werd er door de secr. Frans Martens een bericht voorgelezen van de Schutsvrouw Mevr. van Doorne-Reijnders vanuit haar vacantieplaats Baden-Baden. Zij wensde het gilde veel succes met zijn gildefeest. Hierna bood Fr. Martens zijn boekje: „Met de Brabantse Schuttersgilden naar Rome,” aan enkele personen aan, als aandenken aan deze dag. Het eerste ex. was reeds eerder op de dag aan de Beschermheer Dr. Huub van Doorne aangeboden en in ontvangst genomen door Ir. H. van Doorne jr., als vertegenwoordiger van zijn vader.

Op deze receptie waren ook afvaardigingen van gilden uit de Federatie.

Op zondag 16 mei werd er in de H. Geestkerk een plechtige gildemis opgedragen door Pastoor Terken.

De eeuwenoude kerk in de oude parochie was niet beschikbaar, zodat men naar de jongste parochie moest uitwijken. Dit deed aan de plechtigheid niets af. Men had een speciaal

misboekje samengesteld en de vaste gezangen werden door het plaatselijk koor, waarin 3 leden van het Sint-Jorisgilde, in het Gregoriaans uitgevoerd.

De voorbeden werden door de gildebreders uitgesproken en de eerste lezing werd door de kringvoorzitter gelezen.

Na de H. Mis werd de eed van trouw aan het geestelijk gezag vernieuwd door de vendelier H. Engelen.

Hierna ging men terug naar de gildekamer waar de koffietafel klaar stond voor gilde en genodigden.

Tijdens de koffietafel werd er door de hospes L. van Baars, mede namens zijn vrouw, een herinneringsschild met ketting aan het gilde aangeboden, met een opgelegd familiewapen. Dit schild zal op verzoek van de hospes door de koningin worden gedragen.

Na deze maaltijd spoedde men zich naar de Fatima-school, waar in de aula B. en W. aan de koningen, hoofdlieden en genodigden de erewijn aanbood. De burgemeester was vergezeld van zijn gehele college wethouders en secretaris, en bracht met vreugde een heildronk uit op het Sint-Jorisgilde en de andere gildeverteenwoordigers.

Kringvoorzitter Alphons Niessen stelt de Koningen en Koninginnen voor aan Burgemeester Mr. Frans Hoebens, bij de officiële ontvangst in de aula van de Fatimaschool te Deurne.

Fotopersbureau Pierre v. d. Meulenhof Helmond

Het hoogtepunt was wel de prachtige optocht dwars door het dorp naar het feestterrein met het mooie weer. Voor het vele publiek een prachtig gezicht de veelkleurige combinaties.

Er trokken 38 gilden door Deurne met als sluitstuk het Vlaamse gilde Sint Sebastiaan uit Schoten bij Antwerpen, dat door toedoen van secr. Frans Martens naar Deurne was gehaald, en dat veel succes oogstte.

In de Kasteeltuin werden de gilden namens het gemeentebestuur hartelijk verwelkomd door burgemeester Fr. Hoebens waarna de kringvoorzitter A. Niessen het gildefeest officieel opende.

Na de massale opmars werd de eed van trouw aan het wereldlijk gezag vernieuwd door vendelier Hans Bronstein onder het spelen van het Wilhelmus.

Voordat de wedstrijden in trommen, vendelen en standaardrijden begonnen, werden er door de gilden St. Sebastiaan uit Schoten (B) en St. Nicolaas uit Valkenswaard gildedansen uitgevoerd. Door een deskundige jury, beroepsvolksdancers, beoordeeld, werd de eerste prijs toegekend aan St. Sebastiaan, speciaal voor hun Rozenwals.

Het publiek genoot hiervan met volle teugen en men kreeg hiervoor dan ook een daverend applaus.

Hierna de gebruikelijke wedstrijden en om \pm 7 uur de prijsuitreiking.

Deurne heeft op deze dag getoond dat men een goed gildefeest kan organiseren en het was een waardige viering van de 50-jarige heropleving.

BEEK EN DONK

Sint-Leonardusgilde Beek en Donk

Op 22 en 23 mei 1976 herdachten de gildebroeders van het Sint-Leonardusgilde te Beek en Donk, tesamen met de plaatselijke Heemkundekring, het feit dat zij respectievelijk 550 jaar en 25 jaar bestonden.

Het feestgebeuren werd zaterdags ingezet met een H. Mis voor de levende en overleden leden in de Sint-Leonarduskerk, waarna in gezellig samenzijn de Brabantse koffietafel werd gebruikt in clubhuis Teunissen.

's-Middags werd door burgemeester Dr. A. J. D. Seelen in het bijzijn van de jubilerende verenigingen en andere genodigden het volledig gerestaureerde voormalige gemeentehuis aan het Heuvelplein in gebruik gesteld, waarin volop geëxposeerd kan worden en waarin tevens een oudheidkamer en een informatiecentrum zijn ondergebracht.

Met name de oudheidkamer is een bezoek meer dan waard, omdat er oorkonden, schilden, trommen, vaandels, kleding en dergelijke tentoongesteld zijn van het eens zo roemrijke Sint-Antoniusgilde en uiteraard ook attributen van het springlevende Sint-Leonardusgilde.

Dat de beide jubilerende verenigingen een grote belangstelling genieten in Beek en Donk bleek uit de zeer druk bezochte receptie in zaal Heinsbergen, waar ook vele zusterverenigingen uit de wijde omtrek acte de présence gaven.

De zaterdag werd besloten met een intieme

feestavond, waarbij het opviel dat de leden zich op bijzondere wijze amuseerden met voordrachten en oude liederen.

Op de zonovergoten zondagmiddag trokken een 16-tal gilden vanaf het Piet van Thielplein naar het nieuwe gemeentehuis, waar de vendelgroet gebracht werd aan de autoriteiten.

Na het nuttigen van een verfrissing door de gildebroeders werd op de prachtige grasmat bij het gemeentehuis acrobatisch gevendeld, hetgeen bij het talrijke publiek zeer in de smaak viel.

Burgemeester Dr. A. J. D. Seelen verwelkomt de Peellandse Gilden.

Foto: H. Heringa.

Tenslotte werd bij het gerestaureerde oude gemeentehuis op het Heuvelplein voor een duizendkoppig publiek aan de jubilerende verenigingen nog een vendelgroet gebracht en een prachtig herinneringsschild uitgereikt.

Al met al een prachtig geslaagd volksfeest, dat blijkens een uitlating van de burgemeester in een nog grootsere vorm voor herhaling vatbaar is.

M. C. de Bekker.

Sint-Antoniusgilde Gemert.

Huwelijk Adriaan van Zeeland met Mej. Riet Gommers

Gildebroeder Adriaan van Zeeland van het Sint-Antoniusgilde Gemert trouwde 15 mei j.l. in Nederweert met mej. Riet Gommers en natuurlijk deed hij dat met gilde-eer. Hij immers was koning van het gilde tijdens het Landjuweel 1972. Het gilde haalde hem af van zijn tijdelijk verblijf in Nederweert en begeleidde hem naar de woning van zijn bruid, waarna beiden in het mid-

den van de broeders werden opgenomen en naar de parochiekerk gebracht voor de huwelijksluiting.

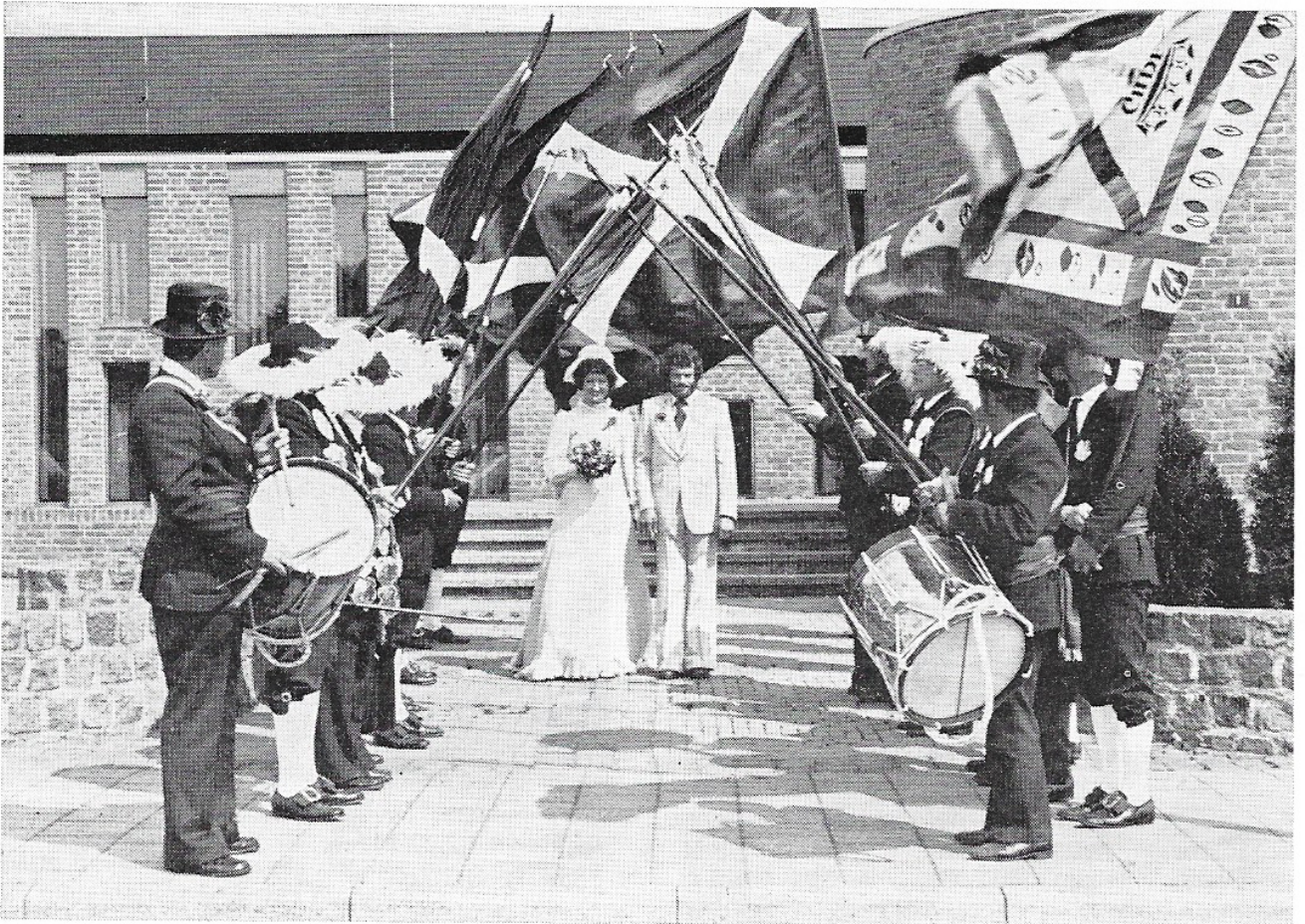
Koning Peter Lindner en Kapitein Jan van den Berg waren namens het gilde en voor het bruidspaar zelf, getuigen bij de huwelijksluiting.

De gildebroeders hadden zich rond het altaar opgesteld.

Tijdens de consecratie werd de gildevlag gezwaaid en de trommen geroerd, zoals bij een gildemis — en dit was toch wel een speciale — gebruikelijk is.

Na de mis verliet het bruidspaar de kerk door een erehaag van gildebroeders, vendels en pieken om daarna een vendelgroet in ontvangst te nemen, inclusief de felicitaties en stoffelijke blijken van belangstelling van de gildebroeders. Ter herinnering aan zijn huwelijk schonk de bruidegom een zilveren schild en verfrissingen in het tijdelijke gildehuis, welke laatste op dat moment van de dag in verband met de weersomstandigheden bijzonder goed van pas kwamen.

Ad multos annos Adriaan en Riet.

Het bruidspaar van Zeeland-Gommers

AARLE-RIXTEL

Patroonheilige trouwe met Vendelleider.

Op vrijdag 13 februari 1976 huwde de patroonheilige van het Onze Lieve Vrouwe Gilde, die bij elk gildefeest het gilde begeleidde als „Onze Lieve Vrouw,” Marie Jose Swinkels, dochter van een gildebroeder, met de vendelleider van hetzelfde gilde, Jos van de Ven. Beiden waren in gildeuniform, al had zij het blauwe sluiertje vervangen door de witte sluijer.

Zij werden begeleid door het voltallige gilde. Pastoor Tilman had dit huwelijk op de hem zo bekende wijze geheel geplaatst in het teken van een gilde-huwelijk en al heb ik het niet gezien, gegarandeerd zal het altaar met blauwe en witte bloemen zijn opgesierd en werden door de gildebroeders de diverse lezingen en gebeden verzorgd.

Als getuigen van het huwelijk traden op de Vice-Voorzitter Martien van den Heuvel en Mari van de Kerkhof.

Het bruidspaar op weg naar de kerk voor de huwelijksinzegening.

OVERLEDEN GILDEBROEDERS.

AARLE-RIXTEL

Nauwelijks zes weken nadat hij als getuige was opgetreden bij het huwelijk van een gildebroeder, werd de Vice-Voorzitter en Oud-Koning Martien van den Heuvel door zijn gildebroeders ten grave gedragen. Vanaf de Kasteelweg nabij het kasteel van Croy werd hij door hen begeleid naar de parochiekerk van Onze Lieve Vrouw Presentatie en de kerk was nauwelijks groot genoeg om alle belangstellenden, het voltallige gilde van Onze Lieve Vrouw en een deputatie van het Sint-Margrethagilde te bevatten. Op het kerkhof nam het gilde afscheid van hun oud-Koning door de traditionele vendelgroet.

De Kringvoorzitter Alphons Niessen vertegenwoordigde het Kringbestuur bij deze droeve plechtigheid, want deze gildebroeder was nauwelijks 50 jaar toen hij uit zijn gezin werd weggeroepen.

Martien van den Heuvel

Gilde St. Antonius Deurne

Zondag 13 juni overleed in het Sint-Willibrordus-ziekenhuis te Deurne de in Deurne alom bekende **Frederik de Martines**.

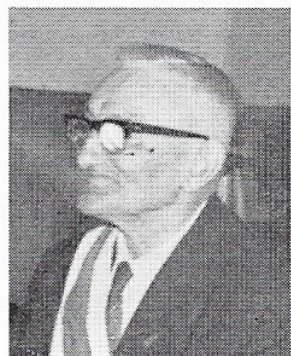
Op de tweede Pinksterdag, toen hij bij een van zijn zonen in Luxemburg op bezoek was, werd hij door een landgenoot met een motor aangereden toen hij de weg wilde oversteken; na enkele dagen in Luxemburg in het ziekenhuis te hebben gelegen, werd hij naar Deurne overgebracht waar hij is overleden.

Gabriel Frederik de Martines behoorde tot een vooraanstaande boerenfamilie van Deurne die al sedert de Franse tijd in het Haageind te Deurne woonde.

In mei 1977 zou hij met zijn vrouw Catharina Bankers het diamanten huwelijksfeest vieren. Hij was Commandant van het Sint-Antoniusgilde en in de gemeenteraad pleitte hij voor het herstel en oprichting van een Sint-Antoniuskapel op de Veldheuvel.

Hij was een der mannen die in 1930 de stoot gaf tot heroprichting van het slapende Sint-Antoniusgilde; samen met 8 gildebroeders vierde hij op 25 juni 1970 het 40-jarig gildebroederschap.

De gildebroeders begeleidden hem naar zijn laatste rustplaats op het kerkhof van de Wasberg.

Fr. de Martines in 1970

Brabants Gildezilver XX

Den Dungen, Sint-Jorisgilde

Op 7 januari 1513 bekrachtigden de Schepenen en Raad van 's-Hertogenbosch „zekere ordonantie, pointen en artikelen” voor het gilde van St. Joris van den voetboog te Den Dungen; het laatste schild, dat van dit gilde bekend is, dateert uit 1823.

In 1513 kreeg het Sint-Jorisgilde een altaar in de kapel en omdat de officiële bekrachtiging uit hetzelfde jaar dateert, mag dit jaar wel beschouwd worden als het oprichtingsjaar. Van de gildeschilden, die thans in de Dungese kerk bij de ex-voto's worden bewaard, behoort m.i. het schild van 1712 bij het Sint-Catharinagilde, maar de andere drie zijn afkomstig van St. Joris.

Het zijn de volgende:

- 1648 koningsschild van „Adriaen Hendrickx van Os”; afb. ossekop; geen merken.
- 1719 rijk gedreven ereschild met familiewapen, helm en versieringen van „Willem Mans Notaris en Gesubstitueerde van de Heer Officier etc. Ten Dungen 1719.” Zilvermerk: gekroonde ster van de Bossche edelsmid Theod. van Berckel I (Crooy nr 101; vanaf 1692).
- 1735 „Joannes van Rosmalen Keyser van St. Joris Gilde op Den Dungen Ao 1735”; afb. standaardmolen en St. Jan-in-de-olie; geen merk.

In het Noordbrabantse Museum te 's-Hertogenbosch worden van dit gilde nog tien schilden, de vogel en een zeer fraaie keten bewaard.

Waarschijnlijk zijn deze stukken na het uitster-

ven van het gilde terecht gekomen in de verzameling van het kasteel te Heeswijk; op de veiling van een deel van deze collectie waren ook schilden uit Den Dungen (Jolles I, p. 19; II, p. 12). De brede zilveren keten bestaat uit 15 met elkaar verbonden gedreven schakels, waaronder acht rosetten en zes dubbele ovale medaljons met twee koppen. De middelste schakel wordt gevormd door het patroonsteken, een medaljon met de afbeelding van St. Joris en de draak; dit stuk draagt een vaag merk (Crooy nr. 40? ?). Aan dit teken hangt de halfplatte gekroonde vogel en aan de vogel een voetboogje en een plat papegaaitje. De vogel is duidelijk gemerkt met een boompje (= 's-Hertogenbosch XVI b) en een onbekend meesterteken, een zevenpuntige ster zonder schild of kroon. Deze vogel uit 1525—1550 behoort met de keten tot de oudste gildestukken.

Aan de keten hangen vijf reeksen schilden, die we hier laten volgen, aangevuld met de schilden uit het kerkbezit:

- 1617 Ian Iosten Iansen; geen afb.
- 1641 Cornelis Iansen Sprickx; afb. drie visjes (spieringen). In 1675 was Willem Cornelissen (zoon van Cornelis) Spierincx binnenborgemeester (Mommers, p. 22).
- 1648 Adriaen Hendrickx van Os (kerkbezit).
- 1711 Ian Geridts van der A tot Dunge; afb. St. Joris met de draak.

Na deze vier kleine koningsschilden volgen twee ereschilden, die misschien n.a.v. het 200-jarig bestaan van het gilde zijn geschonken; eerst volgen nu de koningsschilden:

- 1724 Joannes van Rosmalen Coninck van St. Joris Gulde op Den Dungen; afb. standaardmolen en Sint-Jan-in-de-olie (patroonheilige van J. v. R.).
- 1735 Joannes van Rosmalen Keyser van S. Joris Gilde op Den Dungen (kerkbezit).
- 1766 Franciscus Smulders wonende te Orten, Coning van St. Joris Gild op Den Dungen; afb. koe en vis.
- 1775 Hendrik Venrooy Koning van St. Joris Gilden tot Den Dungen.
- 1786 Christiaan Wilhelmus Schouten, Koning van St. Joris Gild tot Den Dungen; groot suhild met afb. St. Joris te paard met de draak.
- 1818 Ian van der Aa, Koning St. Joris Gilde

tot Dungen; afb. ploegende boer met twee paarden; merken: leeuwje + 2, Minervakopje + K, jaarletter K (= 1819). Jan Marte van der Aa was dijkmeester in 1808 (Mommers, p. 39).

- 1823 Adrianus Poulus Smits Koning van St. Joris Den Dungen; afb. herbergtafel en karaf met twee glaasjes; merken: B R met lampje (= B. Rijke, 's-Hertogenbosch 1796—1825). Waarschijnlijk was hij de zoon van Paulus Willem Smits, armmeester in 1792 (Mommers, p. 36).

Uit 1719 dateren twee ereschilden. Willem Mans, kerkmeester 1711—1745, schoolmeester, notaris en substituut-gemeenteschrijver 1717—1746 (Mommers, p. 33—42) schonk een schild, dat thans behoort tot het kerkbezit.

Het tweede ereschild is van „Meester Iohannes van Daevervelt An.o 1719"; afb. familiewapen met helm en versieringen. Te 's-Hertogenbosch woonde in 1698 Joh. van Daverveld, Griffier in het Kwartier van Maasland; hij kocht een herenhuis aan de Oude Dieze en was niet katholiek (A. F. O. van Sasse van Yselt, Voorname huizen, II, p. 281 en 283).

De meeste schilden zijn niet voorzien van een eigentijds zilvermerk. Wel zijn de schilden van 1711, 1719, (v. Daevervelt), 1766, 1775, 1786 en 1823 gemerkt met een belastingstempel, een draakje in een driehoek, dat alleen in de jaren 1893—1906 werd gebruikt; blijkbaar zijn deze stukken hiermede gemerkt, toen ze in het kasteel van Heeswijk verbleven.

L. van Minderhout publiceerde in 1964 enige interessante gegevens over een huis „St. Joris," dat in 1752 in de Litse Straat stond en in 1902 werd afgebroken; in 1620 heette het „In Sint Jooris, gelegen ten Dungen bij de kercke" en deze naam wijst op een gildeherberg.

W. Knippenberg

Lit. A. R. M. Mommers, Inventaris van het administratief oud- en nieuw- archief der gemeente Den Dungen, 1926, p. 7—18 en 47.

L. van de Meerendonk, Het Klooster op de Eikendonk te Den Dungen, Tilburg 1964.

L. v. Minderhout, St. Joris + Oliemolen? in: Het Bossche Broek, maandblad van de Streekverbeteringscommissie 2, maart 1964, p. 1—3.

Catalogue des collections d'antiquités au chateau de Heeswijk, Musée „Baron van den Bogaerde," veilingcatalogoog Frederik Muller Amsterdam, deel III, 1900, nr. 944 H: Sint-Jorisgilde Den Dungen, ketting, vogel en schilden van o.a. 1641, 1712, 1775 en 1818, gewicht 510 gram. nr 944 W: Den Dungen, vijf schilden 1617—1823. — Al deze stukken zijn opgekocht door het Museum te 's-Hertogenbosch.